

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

E. Rozenberg (D66)

(d.d. 2 juni 2025)

Nummer
4252

Onderwerp
Staalslakken in Zuid-Holland

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Uit een artikel van Nieuwsuur van vrijdag 17 mei 2025 blijkt dat het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat Tata Steel tot twee keer toe heeft geholpen bij het afzetten van een vervuilend restproduct: staalslakken. In beide gevallen gebeurde dit in strijd met intern beleid of bestaande kennis binnen het ministerie over de milieurisico's.

Zo gaf het ministerie in 2010 Rijkswaterstaat de opdracht om staalslakken als materiaal te gebruiken bij de aanleg van wegen, terwijl diezelfde dienst daar net mee was gestopt vanwege 'onacceptabele risico's'. In 2017 verstrekte het ministerie, op verzoek van Tata Steel, een officiële verklaring dat het materiaal geen afval is, ondanks negatieve ervaringen binnen het ministerie zelf.

Dit komt naar voren uit onderzoek van radioprogramma Nieuws & Co en Nieuwsuur (NOS/NTR). Hoogleraar integriteit Rob van Eijbergen spreekt van een 'kafkaëske situatie'. "Dit geeft niet bepaald vertrouwen in de overheid."

Volgens een bericht van de DCMR uit oktober 2024 worden staalslakken in Nederland gebruikt als bouwstof, bijvoorbeeld als ondergrond bij wegen of als ophoogmateriaal voor dijken en geluidwallen. Ze ontstaan bij de productie van staal en lijken op steen. Als staalslakken niet goed worden toegepast, kan dat negatieve gevolgen hebben voor het milieu. Doordat staalslakken kalk bevatten, kunnen ze bij contact met water het water sterk basisch maken, wat schadelijk is voor het milieu. Ook kunnen andere schadelijke stoffen uitlogen en in het milieu terechtkomen.

Vanuit het Besluit bodemkwaliteit en de zogenaamde 'zorgplicht' moeten bedrijven ervoor zorgen dat negatieve milieueffecten worden voorkomen. Staalslakken mogen alleen op verantwoorde wijze worden toegepast, en het gebruik ervan moet worden beperkt tot wat strikt noodzakelijk is. De omgevingsdiensten houden hier toezicht op en handhaven indien nodig.

Uit de conceptjaarstukken 2024 van de DCMR blijkt dat de regelgeving voor de toepassing van secundaire bouwstoffen toe is aan vernieuwing. De laatste herziening vond plaats in 2008. De komende jaren werkt het ministerie van IenW, mede op basis van input van omgevingsdiensten, aan een herijking. Hierbij zal ook scherper worden getoetst op het gebruik van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) in bouwstoffen. Voor schadelijke secundaire bouwstoffen, zoals staalslakken, wordt per 1 januari 2026 een informatieplicht ingevoerd. De DCMR had echter gepleit voor een meldplicht, waarbij een activiteit pas gestart mag worden na melding aan het bevoegd gezag. De informatieplicht is minder streng.

1. *Is het college op de hoogte van de recente berichtgeving van het radioprogramma Nieuws & Co en Nieuwsuur (NOS/NTR), waaruit blijkt dat het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat in het verleden heeft bijgedragen aan het gebruik en de verspreiding van staalslakken als bouwstof, ondanks interne waarschuwingen over de mogelijke milieurisico's?*

Antwoord

Ja.

2. *Zijn er binnen de provincie Zuid-Holland locaties bekend waar staalslakken zijn opgeslagen of toegepast? Zo ja, kan het college aangeven op welke locaties dit het geval is en of daarbij sprake is (geweest) van contact met water of andere milieugevoelige omstandigheden? Welke maatregelen zijn genomen om de risico's voor bodem, grondwater en volksgezondheid te beperken of te voorkomen?*

Antwoord

Voor het toepassen van grond- en bouwstoffen is de bevoegd gezag taak primair belegd bij gemeenten. Voor staalslakken geldt dat voor 2024 geen registratie of meldplicht was. Een overzicht van plaatsen waar staalslakken in het verleden zijn toegepast is bij de provincie, gemeenten en omgevingsdiensten niet voorhanden.

3. *Welke andere secundaire bouwstoffen worden momenteel in Zuid-Holland toegepast, waarbij mogelijk sprake is van (lange termijn) risico's voor de leefomgeving, zoals uitloging van schadelijke stoffen of verstoring van bodem- of waterkwaliteit? In hoeverre is er zicht op deze toepassingen en wordt hierop toezicht gehouden?*

Antwoord

De provincie maakt gebruik van circulaire bouwstoffen, die moeten voldoen aan kwaliteitseisen. Denk hierbij aan het gebruik van de circulaire bouwstof Beaumix. Gemeenten zijn bevoegd gezag voor toezicht en handhaving op deze circulaire bouwstoffen. Toezicht op certificerende instanties (bijvoorbeeld KIWA) van circulaire bouwstoffen is belegd bij de Inspectie Leefomgeving en Transport van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW).

Wij zijn al geruime tijd in gesprek met het ministerie van IenW om te komen tot betere regelgeving als het gaat om toepassing van secundaire bouwstoffen. Het ministerie van IenW geeft aan dat de regels van (her)gebruik van bouw- en grondstoffen opnieuw worden beoordeeld in het kader van de herijking van bodemregelgeving. Wanneer de herijking plaatsvindt is nog niet bekend.

4. *Is het college bereid om, in afwachting van de landelijke invoering van een meldplicht voor het gebruik van staalslakken (per 1 januari 2026), aanvullende provinciale maatregelen te overwegen om het gebruik van deze bouwstof strikter te reguleren? Ziet het college mogelijkheden om vooruitlopend op de landelijke regelgeving al provinciaal beleid of tijdelijke maatregelen te treffen ter bescherming van de volksgezondheid en het milieu?*

Antwoord

Het gaat hier om een bevoegd gezag taak van gemeenten, wij gaan hier als provincie niet over. Wij zijn niet voornemens aanvullende provinciale maatregelen te nemen. De provincie zet zich wel voortdurend in voor een gezonde en veilige leefomgeving. Om die reden zijn wij onder andere aangesloten op gemeentelijke initiatieven, bijvoorbeeld van de voorbeschermingsregels in de regio Zuid-Holland Zuid. Daar hebben gemeenten extra (voorbeschermings)regels gesteld voor toepassing

van bouwstoffen. De effecten, resultaten en ervaringen ervan delen we (samen met
omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid) met overige Zuid-Hollandse omgevingsdiensten en gemeenten.

Den Haag, 1 juli 2025

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA mr. A.W. Kolff